

הלכות שבת פרק ל

א. ארבעה דברים נאמרו בשבת שנים בתורה, ושנים מדברי סופרים והן מפרשין על ידי הנביאים: שבתורה "זכור" (שמות כו, 1), ו"שמור" (דברים ה, יא); ושנתפרשו על ידי הנביאים, כבוד וענוג, שנאמר "וקראת לשבת ענג, לקדוש ה' מכבד" (ישעיהו נח, יג).

ב. איזה הוא כבוד זה שאמרו חכמים שמצוה על אדם לרחץ פניו ידיו ורגליו בחמין בערב שבת, מפני כבוד השבת. ומתעטף בציצית ויושב בכבד ראש, מיחל להקבלת פני השבת, כמו שהוא יוצא לקראת המלך. וחכמים הראשונים היו מקבצין תלמידיהן בערב שבת, ומתעטפים; ואומרים, בואו ונצא לקראת שבת המלך.

ג. ומכבוד השבת, שילבש כסות נקיה. ולא יהיה מלבוש החל, כמלבוש השבת; ואם אין לו להחליף, משלשל טליתו כדי שלא יהא מלבושו כמלבוש החל. ועזרא תקן שיהו העם מכבסים בחמישי, מפני כבוד השבת.

ד. אסור לקבץ סעודה ומשתה בערב שבת, מפני כבוד השבת. ומתר לאכל ולשתות, עד שתחשך; ואף על פי כן מכבוד השבת שימנע אדם מן המנחה ומעלה מלקבץ סעודה, כדי שיכנס לשבת כשהוא מתאנה לאכל.

ה. מסדר אדם שלחנו בערב השבת, ואף על פי שאינו צריך אלא לכזית, וכן מסדר שלחנו במוצאי שבת, ואף על פי שאינו צריך אלא לכזית כדי לכבדו בכניסתו, וביציאתו. וצריך לתקן ביתו מבעוד יום, לכבוד השבת; ויהיה נר דלוק, ושלחן ערוך, ומטה מצעת שכל אלו לכבוד שבת הן.

ו. אף על פי שהיה אדם חשוב ביותר, ואין דרכו לקח דברים מן השוק, ולא להתעסק במלאכות שבבית חייב לעשות דברים שהן לצורך השבת בגופו, שזה הוא כבודו. חכמים הראשונים מהם מי שהיה מפצל העצים, לבשל בהן; ומהן מי שהיה מבשל, או מולח בשר, או גודל פתילות, או מדליק גרות; ומהן מי שהיה יוצא וקונה דברים שהוא צריך לשבת ממאכל ומשקה, אף על פי שאין דרכו בכך. וכל המרבה בדבר זה, הרי זה משבח.

ז. איזה הוא ענוג: זה שאמרו חכמים שצריך לתקן תבשיל שמן ביותר, ומשקה מבשם, הכל לשבת הכל לפי ממונו שלאדם. וכל המרבה בהוצאת שבת ובתקון מאכלים רבים וטובים, הרי זה משבח. ואם אין ידו משגת, אפלו עשה שלק וכיוצא בו משום כבוד השבת הרי זה ענג שבת; ואינו חייב להצר לעצמו, ולשאל מאחרים כדי להרבות במאכל שבת: אמרו חכמים הראשונים, עשה שבתך כחל, ואל תצטרך לבריות.

ח. מי שהיה ענג ועשיר, והרי כל ימיו כשבת צריך לשנות מאכל שבת, ממאכל החל. ואם אי אפשר לשנות, משנה זמן האכילה: אם היה רגיל להקדים, מאחר; ואם היה רגיל לאחר, מקדים.

ט. חייב אדם לאכל שלוש סעודות בשבת אחת ערבית, ואחת שחרית, ואחת במנחה. וצריך להזהר בשלוש סעודות אלו,

שלא יפחת מהן כלל; ואפלו עני המתפרנס מן הצדקה, סועד שלוש סעודות. ואם היה חולה מרב האכילה, או שהיה מתענה פטור משלוש סעודות. וצריך לקבץ כל סעודה משלשתן על היין, ולבצץ על שתי פירות. וכן, בימים טובים.

י. אכילת בשר ושתיית יין בשבת, ענוג הוא לה והוא, שהיתה ידו משגת. ואסור לקבץ סעודה על היין בשבת ובימים טובים, בשעת בית המדרש; אלא כך הוא מנהג הצדיקים יתפלל אדם בשבת שחרית ומוסף בבית הכנסת, ויבוא לביתו ויסעד סעודה שניה, וילך לבית המדרש יקרא וישמע עד המנחה, ויתפלל מנחה; ואחר כך יקבץ סעודה שלישית על היין, ויאכל וישתה עד מוצאי שבת.

יא. אסור לו לאדם שיהלך בערבי שבתות, יותר משלוש פרסאות מתחלת היום: כדי שיגיע לביתו ועוד היום רב, ויכין סעודה לשבת שהרי אין אנשי ביתו יודעין שהיום יבוא, כדי להכין לו. ואין צריך לומר, אם היה מתארח אצל אחרים שהרי מבישן, מפני שלא הכינו להן דבר הראוי לאורחין.

יב. אסור להתענות, ולזעק ולהתחנן ולבקש רחמים בשבת; ואפלו בצרה מן הצרות, שהצבור מתענין ומתריעין עליהן אין מתענין ולא מתריעין בשבת, ולא בימים טובים: חוץ מעיר שהקיפוח גויים או נהר, או ספינה המטרפת בים שמתריעין עליהן בשבת לעזר אותן, ומתחננין ומבקשין עליהן רחמים.

יג. אין צריך על עירות שלגויים, פחות משלושה ימים קדם השבת, כדי שתתישב דעת אנשי המלחמה עליהן, ולא יהיו מבהלים וטרודים בשבת. ומפני זה אין מפליגין בספינה, פחות משלושה ימים קדם השבת, כדי שתתישב דעתו עליו קדם השבת, ולא יצטער יותר מדי; ולדבר מצוה, מפליג בים אפלו בערב שבת, ופוסק עמו לשבת, ואינו שובת. ומצור לצידון, וכיוצא בהן אפלו לדבר הרשות, מתר להפליג בערב שבת; ומקום שנהגו שלא יפליגו בערב שבת כלל, אין מפליגין.

יד. תשמיש המטה, מענג שבת הוא; לפיכך עונת תלמידי חכמים הבריאים, מלילי שבת ללילי שבת. ומתר לבצל בתולה לכתחלה בשבת, ואין בזה משום חובל ולא משום צער לה.

טו. השבת ועבודה זרה כל אחת משתייהן, שקולה כנגד שאר כל מצוות התורה; והשבת היא האות שבין הקדוש ברוך הוא ובינינו, לעולם. לפיכך כל העובר על שאר המצוות, הרי הוא בכלל רשעי ישראל; אבל מחלל שבת בפרהסיא, הרי הוא כעובד עבודה זרה ושניהם כגויים, לכל דבריהם.

טז. לפיכך משבח הנביא ואומר, "אשרי אנוש יעשה זאת, ובן-אדם יחזיק בה שמר שבת מחללו". (ישעיהו נב, ב). וכל המשמר את השבת כהלכתה, ומכבדה ומענגה כפי כוחו כבר מפרש בקבלה שכרו בעולם הזה, יתר על השכר הצפון לעולם הבא, שנאמר "אז, תתענג על-ה', והרפכתה, על-במתי ארץ; והאכלתה, נחלת יעקב אביך כי פי ה', דבר" (ישעיהו נח, יד).

הלכות ערובין

מצות עשה אחת, והיא מדברי סופרים ואינה מן המניין. ובאור מצוה זו בפרקים אלו.

הלכות ערובין פרק א

א. חצר שיש בה שכנים הרבה, כל אחד מהם בבית לעצמו דין תורה הוא, שיהיו כלן מתרין לטלטל בכל החצר, ומבתיים לחצר, ומהחצר לבתים: מפני שכל החצר רשות היחיד אחת, שמתר לטלטל בכלה. וכן הדין במבוי שיש לו לחי, או קורה שיהיו כל בני המבוי מתרים לטלטל בכלו, ומחצרות למבוי, וממבוי לחצרות: שכל המבוי, רשות היחיד הוא. וכן הדין במדינה שהיא מקפת חומה גבוהה עשרה טפחים, שיש לה דלתות ננעלות בלילה שכלה, רשות היחיד היא. זה הוא דין תורה.

ב. אבל מדברי סופרים, אסור לשכנים לטלטל ברשות היחיד שיש בה חלוקה בדיוורין, עד שיערבו כל השכנים כלן מערב שבת אחד חצר, ואחד המבוי, ואחד המדינה; ודבר זה, תקנת שלמה ובית דינו הוא.

ג. וכן יושבי אהלים, או סכות, או מחנה שהקיפוהו מחצה אין מטלטלין מאהל לאהל, עד שיערבו כלן. אבל שירה שהקיפוה מחצה אין צריכין לערב, אלא מוציאין מאהל לאהל בלא ערוב, לפי שהן כלן מערבין, ואין אותן אהלים קבועין להן.

ד. מפני מה תקן שלמה דבר זה: כדי שלא יטעו ויאמרו, כשם שמתר להוציא מן החצרות לרחובות המדינה ושוקיה, ולהכניס מהם לחצרות כך מתר להוציא מן המדינה לשדה, ולהכניס מן השדה למדינה; ויחשבו שהשוקים והרחובות, הואיל והן רשות לכל, הרי הן כשדות וכמדברות, ויאמרו שהחצרות בלבד, הן רשות היחיד; וידמו שאין ההוצאה מלאכה, ושמותר להוציא ולהכניס מרשות היחיד לרשות הרבים.

ה. לפיכך תקן שכל רשות היחיד שתחלק בדיוורין, ויאחז כל אחד ואחד בה רשות לעצמו, וישאר ממנה מקום ברשות כלן, ויד כלן שווה בו כגון החצר לבתים שנחשב אותו המקום שיד כלן שווה בו, כאלו הוא רשות לרבים, ונחשב כל מקום ומקום שאחז כל אחד מן השכנים וחלקו לעצמו, שהוא בלבד רשות היחיד; ויהיה אסור להוציא מרשות שחלק לעצמו לרשות שיד כלם שווה בו, כמו שאין מוציאין מרשות היחיד לרשות הרבים, אלא ישתמש כל אחד ברשות שחלק לעצמו בלבד עד שיערבו כלן, אף על פי שהכל רשות היחיד.

ו. ומה הוא הערוב הזה: הוא שיתערבו במאכל אחד שמניחין אותו מערב שבת כלומר שכלנו מערבין ואכל אחד לכלנו, ואין כל אחד ממנו חולק רשות מחברו; אלא כשם שיד כלנו שווה במקום זה שנשאר לכלנו, כך יד כלנו שווה בכל מקום שאחז כל אחד לעצמו, והרי אנו כלנו, רשות אחת. ובמעשה הזה, לא יבואו לטעות ולדמות שמתר להוציא ולהכניס מרשות היחיד לרשות הרבים.

ז. הערוב שעושים בני החצר זה עם זה, הוא הנקרא ערובי חצרות; ושעושים אנשי המבוי זה עם זה או כל בני המדינה, הוא הנקרא שתוף.

ח. אין מערבין בחצרות, אלא בפת שלמה בלבד: אפלו כפר מאפה סאה, והיא פרוסה אין מערבין בה; היתה שלמה, והיא כאיסר מערבין בה. וכשם שמערבין בפת תבואה, כך מערבין בפת ארז ובפת עדשים; אבל לא בפת דחן. ושתוף, בין בפת בין בשאר אכלים: בכל אכל משתתפין חוץ מן המים בפני עצמן, או מלח בפני עצמו; וכן כמהין ופטירות אין משתתפין בהן, שאינן חשובין כאכלים. ערב מים עם מלח נעשה כמרס, ומשתתפין בו.

ט. וכמה שעור האכל שמשתתפין בו: כגרגרת לכל אחד ואחד מבני המבוי, או מבני המדינה והוא שיהיו שמונה עשר, או פחות; אבל אם היו מרבים על זה, שעורו שתי סעודות שהן כשמונה עשר גרגרות, שהן כששה ביצים בינוניות: אפלו היו המשתתפין אלפים ורבעות, שתי סעודות לכלן.

י. כל אכל שהוא נאכל כמות שהוא כגון פת, ומיני דגן, ובשר חי אם ישתתפו בו, שעורו מזון שתי סעודות; וכל שהוא לפתן, ודרך העם לאכל בו פתן כגון יין מבשל, ובשר צלי, וחמץ, ומרס, וזיתים, ואמהות שלבצלים שעורו כדי לאכל בו שתי סעודות.

יא. נשתתפו ביין חי, שעורו שתי רביעיות לכלן; וכן בשכר, שתי רביעיות. ביצים, שתיים; ומשתתפין בהן, ואפלו הן חיות. רמונים, שתיים; אתרוג, אחד; חמשה אגוזים, חמשה אפרסקים. ליטרה ירק, בין חי בין שלוק; ואם היה בשל, ולא בשל אין מערבין בו, לפי שאינו ראוי לאכילה. עכלא תבלין, קב תמרים, קב גרגרות, מנה דבלה, קב תפוחין. פישות, כמלוא היד; פולין לחין, כמלוא היד; חזין, ליטרה. והתרדין הרי הן בכלל הירק, ומערבין בהן. עלי בצלים אין מערבין בהן, אלא אם הבצילו ונעשה ארד כל עלה מהן זרת; אבל פחות מכאן, אינו אכל. וכל אלו הדברים האמורין, כלפתן הן; ולפיכך נתנו בהן שעורין אלו. וכן כל פיוצא בהן; וכל האכלין, מצטרפין לשעור השתוף.

יב. ליטרה האמורה בכל מקום, מלוא שתי רביעיות; ועכלא, חצי רביעית. ומנה האמור בכל מקום, מאה דינר; והדינר, שש מעין; והמעה, משקל שש עשרה שעורות; והסלע, ארבעה דינרין. והרביעית, מחזקת מן המים או מן היין, משקל שבעה עשר דינרין וחצי דינר, בקרוב; נמצאת הליטרה, משקל חמשה ושלשים דינר, והעכלא, משקל תשעה דינרין פחות רביע.

יג. סאה האמורה בכל מקום, ששת קבין; והקב, ארבעת לוגין; והלוג, ארבע רביעיות; וכבר בארנו מדת הרביעית, ומשקלה. ואלו השעורין שאדם צריך לזכר אותן, תמיד.

יד. אכל שהוא מתר באכילה אף על פי שהוא אסור לזה המערב הרי זה מערב בו, ומשתתף בו. פיצד משתתף הוא הנזיר ביין, וישראל בתרומה. וכן הנזיר מאכל זה, או שנשבע שלא יאכלנו מערב בו, ומשתתף בו: שאם אינו ראוי לזה, הרי הוא ראוי לאחר.

טו. אבל דבר האסור לכל כגון טבל, אפלו טבל שלדברי סופרים, וכן מעשר ראשון שלא נטלה תרומתו כהגן, וכן מעשר שני והקדש שלא נפדו כהלכה אין מערבין ומשתתפין בהן. ומערבין ומשתתפין בדמאי, מפני שראוי לעניים; ובמעשר שני והקדש שנפדו, אף על פי שלא נתן את החמש שאין החמש מעכב; ומערבין במעשר שני בירושלים, מפני שהוא שם ראוי לאכילה אבל לא בגבולין.

טז. כיצד מערבין בחצרות: גובין חלה אחת שלמה מכל בית ובית, ומניחין הכל בכלי אחד בבית אחד מבתי החצר, אפלו בבית התבן או בבית הבקר או בית האוצר; אבל אם נתנו בבית שער, אפלו בית שער שליחיד, או באכסדרה, או במרפסת, או בבית שאין בו ארבע אמות על ארבע אמות אינו ערוב. וכשמקבץ הערוב, מברך ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם, אשר קדשנו במצוותיו, וצונו על מצות ערוב; ואומר, בערוב זה יהיה מתר לכל בני החצר להוציא ולהכניס מבית לבית בשבת. ויש לקטן, לגבות ערובי חצרות. ובית שמניחין בו ערוב, אינו צריך לתן את הפת; ואם היו רגילין להניח בו אין משנין אותו, מפני דרכי שלום.

יז. וכיצד משתתפין במבוי: גובה אכל כגרגרת מכל אחד ואחד, או פחות מגרגרת אם היו מרבין, ומניח הכל בכלי אחד בחצר מחצרות המבוי, או בבית מן הבתים אפלו בית קטן או אכסדרה או מרפסת הרי זה שתוף; אבל אם הניחו באויר מבוי, אינו שתוף. ואם הניח הכלי בחצר צריך להגביה הכלי מן הקרקע טפח, כדי שיהיה נכר. ומברך, על מצות ערוב; ואומר, בזה השתוף יהיה מתר לכל בני המבוי להוציא ולהכניס מחצרות למבוי בשבת.

יח. חלקו את הערוב, או את השתוף אף על פי שהוא בבית אחד, אינו ערוב; אבל אם מלאו את הכלי מן הערוב, ונשאר ממנו מעט והניחוהו בכלי אחר מתר.

יט. המשתתפין במבוי, צריכים לערב בחצרות, כדי שלא לשכח התינוקות תורת ערוב, שהרי אין התינוקות מכירין מה נעשה במבוי; לפיכך אם נשתתפו במבוי בפת, סומכין עליו, ואין צריכין לערב בחצרות, שהרי התינוקות מכירין בפת. בני חבורה שהיו מסבין בבית, וקדש עליהן היום פת שעל השלחן, סומכין עליה משום ערובי חצרות; ואם רצו לסמך עליה משום שתוף, סומכין אף על פי שהן מסבין בחצר.

כ. לקח אחד מבני החצר פת אחת, ואמר הרי זה לכל בני החצר, או אכל פשתי סעודות, ואמר הרי זה לכל בני המבוי אינו צריך לגבות מכל אחד ואחד; אבל צריך לזכות להן בו, על ידי אחר. ויש לו לזכות להן על ידי בנו ובתו הגדולים, ועל ידי עבדו העברי, ועל ידי אשתו; אבל לא על ידי בנו ובתו הקטנים, ולא על ידי עבדו ושפחתו הכנעניים מפני שיידן כידו.

כא. וכן יש לו לזכות להן על ידי שפחתו העברית, אף על פי שהיא קטנה שהקטן זוכה לאחרים, בדבר שהוא מדברי סופרים. ואינו צריך להודיע לבני החצר, או לבני המבוי, שהרי זכה להן, וערב עליהן שזכות היא להן, וזכין לאדם שלא בפניו.

כב. אין מערבין ולא משתתפין בשבת, אלא מבעוד יום; ומערבין ערובי חצרות ושתופי מבואות, בין השמשות אף על פי שהוא ספק מן היום, ספק מן הלילה. ולעולם צריך שיהא הערוב או השתוף מצוי ואפשר לאכלו, כל בין השמשות. לפיכך אם נפל עליו גל, או אבד, או נשרף, או שהיה תרומה ונטמאת מבעוד יום אינו ערוב; משחשכה, הרי זה ערוב; ואם ספק, הרי זה ערוב שספק הערוב, כשר.

כג. נתן הערוב או השתוף במגדל, ונעל עליו ואבד המפתח קדם שחשכה אם אי אפשר לו להוציא הערוב, אלא אם כן עשה מלאכה בין השמשות הרי זה כמי שאבד ואינו ערוב, שהרי אי אפשר לאכלו. הפריש תרומת מעשר או תרומה גדולה, והתנה עליה שלא תהיה תרומה עד שתחשף אין מערבין בה: שעדין היא טבל כל בין השמשות, וצריך שתהיה סעודה הראויה מבעוד יום.

הלכות ערובין פרק ב

א. אנשי חצר שערכו כלן, חוץ מאחד מהן שלא ערב עמהן בין מזיד, בין שוכח הרי זה אוסר עליהן, ואסור לכלן להוציא מבתיהן לחצר או מחצר לבתיהן. בטל להן זה שלא ערב רשות חצרו בלבד, הרי אלו מתרין להוציא ולהכניס מבתיהן לחצר ומחצר לבתיהן; אבל לביתו, אסור. בטל להן רשות ביתו ורשות חצרו, הרי כלם מתרין: הן מתרין, מפני שערכו והרי בטל להן רשות ביתו וחצרו; וגם הוא מתר, מפני שלא נשאר לו רשות, והרי הוא כאורח אצלם, והאורח אינו אוסר.

ב. המבטל רשותו סתם רשות חצרו, בטל; רשות ביתו, לא בטל. והמבטל רשותו לבני חצר, צריך לבטל לכל אחד ואחד בפרוש, ואומר רשותי מבטלת לך, ולך ולך; והיורש מבטל רשות, אף על פי שמת מורישו בשבת, שהיורש תחת מורישו הוקם לכל דבר, ובטול רשות בשבת מתר לכתחלה.

ג. בטלו אלו המערבין רשותן לזה שלא ערב הוא מתר, שהרי נשאר לבדו; והם אסורין, שלא נשאר להן רשות, ואין אומרים יהיו כאורחים אצלו, שאין רבים אורחין אצל אחד.

ד. היו אלו שלא ערכו שנים או יתר אם בטלו רשותם למערבין המערבין מתרין, ואלו שלא ערכו אסורין. ואין המערבין יכולים לבטל רשותם לשנים שלא ערכו, שכל אחד מהן אוסר על חברו; ואפלו חזר האחד שלא ערב, ובטל רשותו לשני שלא ערב הרי זה אסור, שבשעה שבטלו לו המערבין, אסור היה. אחד שערב, אינו מבטל רשותו לאחד שלא ערב; אבל האחד שלא ערב, מבטל רשותו לאחד שערב.

ה. כשם שבעל בית זה מבטל לבעל בית זה רשותו בחצר אחת, כך מבטלין מחצר לחצר; ומבטלין, וחוזרין ומבטלין. כיצד: שנים ששוריים בחצר ולא ערכו אחד מהן מבטל רשותו לשני, ונמצא השני מטלטל ברשותו שבטל לו חברו, עד שיעשה צרכיו; וחוזר השני ומבטל רשותו לראשון, ומטלטל הראשון

בְּרִשּׁוֹתָו שְׁבִטְל לֹ; וְכֵן כְּמָה פְּעָמִים. וַיֵּשׁ בְּטוֹל רִשּׁוֹת בְּחֶרֶבָה, כְּדֶרֶךְ שֶׁהוּא בְּחֶצֶר.

ו. מִי שְׁבִטְל רִשּׁוֹתָו, וְחִזֵּר וְטִלְטֵל בְּרִשּׁוֹת שְׁבִטְל אִם בְּמִזִּיד הוֹצִיא הָרִי זֶה אוֹסֵר עָלֵיהֶן, שֶׁהָרִי לֹא עֹמֵד בְּבִטּוּלוֹ; וְאִם בְּשׁוּגָג הוֹצִיא אֵינּוּ אוֹסֵר, שֶׁהָרִי הוּא עֹמֵד בְּבִטּוּלוֹ. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים, שֶׁלֹּא קִדְמוּ וְהִחֲזִיקוּ אֵלּוּ שְׁבִטְל לָהֶן; אֲבָל אִם קִדְמוּ וְהִחֲזִיקוּ וְהוֹצִיאוּ אִם חִזֵּר הוּא וְהוֹצִיא בֵּין שׁוּגָג בֵּין מִזִּיד, אֵינּוּ אוֹסֵר עָלֵיהֶן.

ז. שְׁנֵי בָתִּים בְּשְׁנֵי צְדֵי רִשּׁוֹת הָרָבִים, וְהִקִּיפּוּם גּוּיִים מִחֻצָּה בְּשֶׁבֶת אֵין מְבִטְלִין זֶה לָזֶה, הוֹאִיל וְאִי אִפְשָׁר לָהֶם לַעֲרֹב מֵאִמָּשׁ. אֶחָד מִבְּנֵי חֶצֶר שְׁמֵת, וְהֵנִיחַ רִשּׁוֹתָו לְאֶחָד מִן הַשּׁוּק אִם מֵת מִבְּעוֹד יוֹם, הָרִי הַיּוֹרֵשׁ שְׁאֵינּוּ מִבְּנֵי הַחֶצֶר אוֹסֵר עָלֵיהֶם; וְאִם מֵת מִשְׁחָשְׁכָה, אֵינּוּ אוֹסֵר עָלֵיהֶם. אֶחָד מִן הַשּׁוּק שְׁמֵת, וְהֵנִיחַ רִשּׁוֹתָו לְאֶחָד מִבְּנֵי הַחֶצֶר אִם מִבְּעוֹד יוֹם מֵת אֵינּוּ אוֹסֵר, שֶׁהָרִי כָלֵן מְעַרְבִים; וְאִם מֵת מִשְׁחָשְׁכָה אוֹסֵר עָלֵיהֶם, עַד שְׁיִבְטֵל לָהֶן רִשּׁוֹת מוֹרִישׁוֹ.

ח. יִשְׂרָאֵל וְגֵר שְׁשֵׁרוּיִים בְּמַעֲרָה אַחַת, וּמֵת הֵגֵר מִבְּעוֹד יוֹם אָף עַל פִּי שֶׁלֹּא הִחֲזִיק יִשְׂרָאֵל אַחֵר בְּנִכְסָיו עַד שְׁחָשְׁכָה הָרִי זֶה הַמִּחֲזִיק אוֹסֵר עַד שְׁיִבְטֵל, שֶׁהָרִי הוּא כְּיוֹרֵשׁ; וְאִם מֵת הֵגֵר מִשְׁחָשְׁכָה אָף עַל פִּי שֶׁהִחֲזִיק יִשְׂרָאֵל אַחֵר בְּנִכְסָיו אֵינּוּ אוֹסֵר עָלָיו, אֲלֹא בְּהִתְרוֹ הָרֵאשׁוֹן הוּא עֹמֵד.

ט. יִשְׂרָאֵל הָדָר עִם הַנִּכְרִי אוֹ עִם גֵּר תּוֹשֵׁב בְּחֶצֶר, אֵינּוּ אוֹסֵר עָלָיו, שְׁדִירַת הַגּוֹי אֵינָה דִּירָה, אֲלֹא כְּבִהְמָה הוּא חָשׁוּב. וְאִם הָיוּ שְׁנֵי יִשְׂרָאֵלִים אוֹ יֵתֵר, וְגוֹי שׁוֹכֵן עִמָּהֶן הָרִי זֶה אוֹסֵר עָלֵיהֶם; וְדָבָר זֶה, גְּזֵרָה כְּדִי שֶׁלֹּא יִשְׁכְּנוּ גּוֹי עִמָּהֶן, שֶׁלֹּא יִלְמְדוּ מִמֶּעֲשָׂיו. וְלָמָּה לֹא גְזֵרוּ בְּיִשְׂרָאֵל אֶחָד וְגוֹי אֶחָד: מִפְּנֵי שְׁאֵינּוּ דָּבָר מְצוּי שֶׁהָרִי יִפְתָּח שְׁמָא יִתְיַחַד עִמּוֹ וַיִּהְרָגֵנוּ, וּכְבָר אָסְרוּ לְהִתְיַחַד עִם הַגּוֹי.

י. שְׁנֵי יִשְׂרָאֵלִים וְגוֹי הַשּׁוֹכְנִים בְּחֶצֶר אַחַת, וְעָרְבוּ הַיִּשְׂרָאֵלִים לַעֲצָמָן לֹא הוֹעִילוּ כָלוּם; וְכֵן אִם בְּטָלוּ לַגּוֹי, אוֹ בְטָל לָהֶן, אוֹ בְטָלוּ הַיִּשְׂרָאֵלִים זֶה לָזֶה וְנִעֲשׂוּ כִּיחִיד עִם הַגּוֹי לֹא הוֹעִילוּ כָלוּם: שְׁאֵין עָרוּב מוֹעִיל בְּמָקוֹם גּוֹי, וְאֵין בְּטוֹל רִשּׁוֹת מוֹעִיל בְּמָקוֹם גּוֹי; וְאֵין לָהֶן תְּקֵנָה אֲלֹא שְׁיִשְׁכְּרוּ מִמֶּנּוּ רִשּׁוֹתָו, וַיַּעֲשֶׂה הַגּוֹי כְּאֵלוֹ הוּא אוֹרַח עִמָּהֶן. וְכֵן אִם הָיוּ גּוֹיִים רַבִּים מְשֻׁכְּרִין רִשּׁוֹתָם לַיִּשְׂרָאֵלִים, וְהַיִּשְׂרָאֵלִים מְעַרְבִין וּמִתְרִין. וַיִּשְׂרָאֵל אֶחָד שְׁשֻׁכָר מִן הַגּוֹי מְעַרְב עִם שְׁאָר הַיִּשְׂרָאֵלִים, וַיִּתְּרוּ כָלָם; וְאֵין כָּל אֶחָד וְאֶחָד, צָרִיךְ לִשְׁכֹּר מִן הַגּוֹי.

יא. שְׁתֵּי חֲצֵרוֹת זֹו לְפָנִים מְזוֹ, וַיִּשְׂרָאֵל אֶחָד וְגוֹי דְּרִים בְּפָנִימִית וַיִּשְׂרָאֵל אֶחָד בְּחִיצוֹנָה, אוֹ שֶׁהָיָה יִשְׂרָאֵל וְגוֹי בְּחִיצוֹנָה וַיִּשְׂרָאֵל אֶחָד בְּפָנִימִית הָרִי זֶה אוֹסֵר עַל הַחִיצוֹנָה עַד שְׁיִשְׁכְּרוּ מִמֶּנּוּ, שֶׁהָרִי רִגְלֵי שְׁנֵי יִשְׂרָאֵלִים וְגוֹי מְצוּיִים שָׁם; וְהַפְּנִימִי, מִתֵּר בְּפָנִימִית.

יב. שׁוֹכְרִין מִן הַגּוֹי אֶפְלוֹ בְּשֶׁבֶת, שֶׁהַשְׁכִּירוֹת כְּבִטּוֹל רִשּׁוֹת הִיא, שְׁאֵינָה שְׁכִירוֹת וְדָאִית, אֲלֹא הֶפֶר בְּלָבָד; לְפִיכָךְ שׁוֹכְרִין מִן הַגּוֹי אֶפְלוֹ בְּפָחוֹת מִשְׁוֹה פְּרוּטָה, וְאִשְׁתּוֹ שְׁלֵגוֹי מִשְׁכֶּרֶת שֶׁלֹּא מִדַּעְתּוֹ. וְכֵן שְׁכִירוֹ אוֹ שְׁמִשּׁוֹ, מִשְׁכִּירִין שֶׁלֹּא מִדַּעְתּוֹ; וְאֶפְלוֹ הָיָה שְׁכִירוֹ אוֹ שְׁמִשּׁוֹ יִשְׂרָאֵלִי, הָרִי זֶה מִשְׁכִּיר שֶׁלֹּא

מדעתו. שאל מן הגוי מקום להניח בו חפציו, והשאלו הרי נשתתף עמו ברשותו, ומשכיר שלא מדעתו. היו לגוי שני שכירים או שמשים או נשים רבות אם השכיר אחד מהן, דיו.

יג. שני ישראלים וגוי הדרים בחצר אחת, ושכרו מן הגוי בשבת חוזר האחד ומבטל רשותו לשני, ומת; וכן אם מת הגוי בשבת מבטל הישראלי לישראלי האחר, ויהיה מתר לטלטל.

יד. גוי שהשכיר מגוי אם אין הראשון יכול להוציא הגוי השני עד שישלם זמן שכירותו שוכרין מזה הגוי השני, שהרי נכנס תחת הבעלים; ואם יש רשות לראשון להוציא את הגוי השוכר ממנו בכל עת שירצה אם לא היה השני עומד ושכרו הישראליים מן הראשון, הרי אלו מתרין.

טו. חצר שישלם גוי שרויין בה, והיו חלונות פתוחות מבית ישראל זה לבית ישראל זה, ועשו ערוב דרך חלונות אף על פי שהן מתרין להוציא מבית לבית דרך חלונות, הרי הן אסורין להוציא מבית לבית דרך פתחים, מפני הגוי, עד שישכיר: שאין רבים נעשים בערוב פתחיד, במקום הגוי.

טז. ישראל שהוא מחלל שבת בפרהסיא, או שהוא עובד עבודה זרה הרי הוא כגוי לכל דבריו; ואין מערבין עמו, ואינו מבטל אלא שוכרין ממנו כגוי. אבל אם היה מן המינים שאין עובדין עבודה זרה, ואין מחללין שבת, כגון צדוקיין וביתוסייין, וכל הכופרים בתורה שבעל פה כללו שלדבר, כל מי שאינו מודה במצות ערוב אין מערבין עמו, לפי שאינו מודה בערוב, ואין שוכרין ממנו, לפי שאינו כגוי; אבל מבטל הוא רשותו לישראל הכשר, וזו היא תקנתו. וכן אם היה ישראל אחד כשר, וזה הצדוקי בחצר הרי זה אוסר עליו, עד שיבטל לו.